

Generálna prokuratúra
Slovenskej republiky
Štúrova 2
812 85 Bratislava 1

V Bratislave, dňa 27.01.2025

Podávateľ podnetu: Michal Lipták

**Podnet na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministerky kultúry Slovenskej republiky, pani Martiny Šimkovičovej (ďalej len „ministerka“)
o vymenovaní Mgr. Petra Grutku za člena rady Fondu na podporu umenia**

I. Úvod

1. Fond na podporu umenia (ďalej len „Fond“) je verejnoprávna inštitúcia, ktorá vznikla na základe zákona č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia (ďalej len „Zákon o FPU“). V rámci svojej pôsobnosti Fond nakladá s verejnými zdrojmi za účelom podpory umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu – v roku 2025 bude rozpočet fondu na úrovni 30 miliónov EUR.
2. Fond nahrádza podstatnú časť dotačného systému ministerstva kultúry a je nezávislý od ústredných orgánov štátnej správy, pričom jeho hlavným poslaním je podpora „živého“ umenia a kultúry.
3. Fond poskytuje finančné prostriedky najmä na tvorbu, šírenie a prezentáciu umeleckých diel; podporu medzinárodnej spolupráce; na vzdelávacie programy v oblasti umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu; na štipendiá pre fyzické osoby, ktoré sa tvorivo, či výskumne podieľajú na rozvoji umenia a kultúry. Podrobnosti o činnosti Fondu upravuje § 2 Zákona o FPU.
4. Najvyšším štatutárnym orgánom Fondu je 13-členná rada Fondu. Avšak, minimálne jeden z členov rady Fondu, Mgr. Peter Grutka, bol vymenovaný za člena rady Fondu v rozpore so Zákonom o FPU.
5. Týmto podávame podnet podľa § 31 zákona o prokuratúre ¹ na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o vymenovaní Mgr. Petra Grutku za člena rady Fondu a na podanie protestu prokurátora v zmysle § 23 a nasl. Zákona o prokuratúre.
6. Podrobnosti uvedieme v ďalších častiach tohto podania.

II. Zloženie a právomoci rady Fondu

7. V zmysle § 3 Zákona o FPU sú orgánmi Fondu rada, dozorná komisia a riaditeľ.
8. Podľa § 4 Zákona o FPU je rada Fondu štatutárnym orgánom Fondu, riadi jeho činnosť a koná v jeho mene. Rada rozhoduje o všetkých záležitostiach Fondu, ak nie sú zverené do pôsobnosti iného orgánu Fondu.
9. Kompetencie rady Fondu vymenúva § 4 ods. 2 Zákona o FPU, avšak medzi najdôležitejšie kompetencie patrí:
 - i.) schvaľovanie interných predpisov, ako štatútu fondu, rokovacieho poriadku Rady, organizačného poriadku rady a rokovacieho poriadku odborných komisií;
 - ii.) schvaľovanie zásad, spôsobov a kritérií hodnotenia žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov;
 - iii.) schvaľovanie zásad poskytovania finančných prostriedkov žiadateľom;
 - iv.) rozhodovanie o poskytnutí finančných prostriedkov žiadateľom;
 - v.) schvaľovanie rozpočtu Fondu na príslušné rozpočtové obdobie a zmeny rozpočtu Fondu počas príslušného rozpočtového obdobia;
 - vi.) schvaľovanie v nadväznosti na strategické zámery a dlhodobé koncepcie rozvoja umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu v Slovenskej republike krátkodobých a strednodobých cieľov Fondu a zásad a priority podpornej činnosti Fondu na konkrétne obdobie a priebežne vyhodnocuje ich plnenie.

¹ Zákon č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

10. Rada Fondu je teda najvyšším orgánom verejnoprávnej inštitúcie, ktorá nakladá s verejnými prostriedkami a ktorej zmyslom existencie je podpora kultúry, umenia a kreatívneho priemyslu.
11. Rada Fondu má v zmysle § 5 ods. 1 Zákona o FPU 13 členov, ktorých menuje a odvoláva minister kultúry Slovenskej republiky, v súčasnosti pani ministerka Martina Šimkovičová (ďalej len „ministerka“).
12. Zloženie rady Fondu pritom nie je ponechané na úvahe ministerky, keďže Zákon o FPU stanovuje jasné kritériá, ktoré musia byť splnené, aby určitá osoba mohla byť vymenovaná za člena rady Fondu.
13. Pri všetkých 13 členoch rady Fondu musia byť splnené podmienky, ktoré vymedzuje § 5 ods. 2 Zákona o FPU:
„Za člena rady možno vymenovať fyzickú osobu, ktorá
 - a) má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu,*
 - b) je bezúhonná; za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin,*
 - c) má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa,*
 - d) má najmenej päťročnú odbornú prax v oblasti umenia, kultúry alebo kreatívneho priemyslu.“*
14. Najmä posledná podmienka päťročnej praxi v oblasti umenia, kultúry alebo kreatívneho priemyslu je obzvlášť dôležitá, keďže rada Fondu rozhoduje o rozdeľovaní finančných prostriedkov žiadateľom, ktorí pôsobia v kultúre, umení alebo kreatívnom priemysle.
15. Preto je iba logické, že členom rady Fondu môže byť iba osoba, ktorá pochádza z toho prostredia, pozná jeho osobitosti a vie preto kvalifikovane vyhodnotiť, na ktoré projekty a do akých odvetví je potrebné alokovať verejné zdroje.
16. Rozpočet Fondu bol pritom v roku 2025 navýšený na 30 miliónov EUR. Rozsah verejných zdrojov, o ktorých rada Fondu rozhoduje, teda nie je zanedbateľný.

III. Vymenovanie Mgr. Petra Grutku za člena Rady

17. Dňa 15.08.2024 ministerka vymenovala za člena rady Fondu pána Mgr. Petra Grutku.²
18. Pán Grutka sa v mesiacoch august až december 2024 zúčastnil zasadnutia rady Fondu ako novovymenovaný člen. Skutočnosť, že pán Grutka vykonáva funkciu člena rady Fondu pritom vyplýva nielen z verejne dostupných novinových článkov,³ ale aj z:
 - i) internetovej stránky Fondu (<https://www.fpu.sk/sk/rada/>), kde je pán Grutka uvedený ako člen rady;
 - ii) zápisnice z 10. rokovania rady Fondu dňa 28.08.2024, kde je pán Grutka uvedený ako prítomný;
 - iii) zápisnice z 12. rokovania rady Fondu dňa 11.09.2024, kde je pán Grutka uvedený ako neprítomný; a
 - iv) zápisnice z 14. rokovania rady Fondu dňa 23.10.2024, kde je pán Grutka uvedený prítomný na rokovaní; a

² Trvale bytom Harmónia 3704, Modra 900 01

³ Napríklad, článok uverejnený na portáli teraz.sk dňa 13.01.2025 s názvom: Časť členov Rady Fondu na podporu umenia viní opozíciu z politizácie. Dostupné online: <https://www.teraz.sk/slovensko/fpu-cast-clenov-rady-obvinuje-opoz/848848-clanok.html>

- v) zápisnice z 18. rokovania rady Fondu dňa 18.12.2024, kde je pán Grutka uvedený ako prítomný na rokovaní.

Dôkaz:

- A. Snímka obrazovky zachytávajúca internetovú stránku Fondu (<https://www.fpu.sk/sk/rada/>) – v prílohe
- B. Zápisnice z 10., 12. a 14. a 18. rokovania rady Fondu v dňoch 28.08.2024, 11.09.2024, 23.10.2024 a 18.12.2024 – v prílohe

IV. Pán Grutka nespĺňa podmienky na výkon funkcie člena rady Fondu

19. Podľa § 5 ods. 2 Zákona o FPU je za člena rady možné vymenovať osobu, ktorá má najmenej päťročnú odbornú prax v oblasti umenia, kultúry alebo kreatívneho priemyslu. Ako preukážeme nižšie, máme za to že, **pán Grutka predmetnú podmienku odbornej kvalifikácie na výkon funkcie člena rady nespĺňa.**
20. Ako vyplýva napr. z článku pre portál aktuality.sk:
„Grutka je riaditeľ sekcie verejného obstarávania a správy majetku v rezorte kultúry. Patrí k skupine ľudí, ktorých na ministerstvo priviedol generálny tajomník služobného úradu Lukáš Machala.
V minulosti spoločne podnikali, dnes spoločne rozhodujú o smerovaní kultúrnej politiky štátu..“⁴
21. Pán Grutka na Ministerstve kultúry SR pôsobí približne od začiatku roka 2024, t.j. ani z titulu tejto funkcie určite danú zákonnú požiadavku nespĺňa, keďže Zákon o FPU jasne požaduje päťročnú odbornú prax.
22. Z verejne dostupných zdrojov ďalej vyplýva, že pán Grutka minimálne v období roku 2021 pôsobil v spoločnosti Termál s.r.o., ktorej konateľom bol pán Machala, ktorá sa zaoberá poskytovaním služieb v oblasti cestovného ruchu. Pôsobenie pána Grutku v spoločnosti Termál s.r.o. vyplýva napr. z verejne dostupného dokumentu vyhlásenie verejnej obchodnej súťaže zo dňa 22.11.2021, v ktorej je pán Grutka uvedený ako kontaktná osoba vyhlasovateľa (spoločnosti Termál s.r.o.) súťaže.⁵
23. Pán Grutka taktiež v období od 02.02.2023 do 14.02.2024 vykonával funkciu konateľa a spoločníka spoločnosti Správcovská energetická spoločnosť s.r.o.⁶. Z predmetu podnikania tejto spoločnosti však vyplýva, že predmetom jej podnikania nie sú žiadne činnosti súvisiace s kultúrou, umením ani kreatívnym priemyslom.

Dôkaz:

- C. Úplný výpis z obchodného registra spoločnosti Správcovská energetická spoločnosť s.r.o. – v prílohe
24. **Podľa verejne dostupných informácií pán Grutka nikdy (s výnimkou aktuálneho krátkeho pôsobenia na Ministerstve kultúry SR na oddelení verejného obstarávania) nevykonával akúkoľvek činnosť týkajúcu sa umenia, kultúry alebo kreatívneho priemyslu, a preto uvedenú zákonnú požiadavku nespĺňa.**

⁴ Článok uverejnený na portáli aktuality.sk dňa 11.09.2024 s názvom: *Lukáš Machala zobral na ministerstvo aj svojich známych. Jeden sa stal šéfom sekcie, ďalší organizuje deň Martine Šimkovičovej.* Dostupný online na: <https://www.aktuality.sk/clanok/J5SIVNN/lukas-machala-zobral-na-ministerstvo-aj-svojich-znamych-jeden-sa-stal-sefom-sekcie-dalsi-organizuje-den-martine-simkovicovej/>

⁵ Vyhlásenie verejnej obchodnej súťaže spoločnosti Termál s.r.o. zo dňa 22.11.2021 dostupné online: https://www.velkymeder.sk/evt_file.php?file=2670

⁶ Správcovská energetická spoločnosť s.r.o., so sídlom Tallerova 4, 811 02 Bratislava, IČO: 54 628 229

25. Podľa verejne dostupných informácií sa pritom žiadnemu subjektu nepodarilo doposiaľ získať štruktúrovaný životopis pána Grutku. Týmto informáciami podľa Fondu síce disponuje Ministerstvo kultúry SR, ktoré však tieto informácie odmieta poskytnúť na podklade žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobode informácií.
26. Pre úplnosť uvádzame, že ani sám pán Grutka nikdy pochybnosti o svojej kompetencii na zastávanie postu člena rady Fondu sám nevyvrátil a neposkytol žiadnu informáciu o tom, že by požadovanú kvalifikáciu mal.
27. Okrajom upozorňujeme, že dňa 27.01.2025 sa členstva v rade Fondu mal vzdať iný jej člen, a to Ing. Slavomír Lopúch. U Ing. Slavomíra Lopúcha bolo opakovane verejne rovnako spochybňované splnenie zákonných požiadaviek na výkon funkcie člena rady Fondu, a to práve z dôvodu zjavného nespĺňania požiadavky podľa § 5 ods. 2 písm. d) Zákona o FPU. Vzdanie sa funkcie týmto členom rady Fondu tak vnímame ako verejné potvrdenie toho, že členmi rady Fondu sa v dôsledku menovania ministerky stali aj osoby, ktoré zákonné požiadavky nespĺňali. Sme presvedčení, že prípad pána Grutku je úplne rovnaký a je nevyhnutné, aby bol protiprávny stav čo najskôr odstránený.

V. Návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministerky o vymenovaní pána Grutku za člena rady Fondu

28. **Sme presvedčení, že pán Grutka je vymenovaný za člena rady Fondu v rozpore so zákonom o FPU.**
29. Rozhodnutie ministerky o vymenovaní pána Grutku je svojou povahou aktom orgánu verejnej moci tak, ako je definovaný v § 21 ods. 3 zákona o prokuratúre:
„(3) Na účely tohto zákona sa rozumie rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby alebo sa jej priamo dotýka,“
30. Rozhodnutie ministerky o vymenovaní pána Grutku pritom zjavne založilo právo pána Grutku vykonávať funkciu člena rady, zúčastňovať sa na zasadaniach rady Fondu a hlasovať o prijímaných rozhodnutiach.
31. Zároveň, toto rozhodnutie bolo prijaté ministerkou ako čelným predstaviteľom Ministerstva kultúry SR pri výkone jej právomoci menovať a odvolávať členov rady Fondu podľa § 3 zákona o FPU.
32. Preto je daná pôsobnosť prokuratúry na vykonávanie dozoru nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi verejnej správy v zmysle § 21 ods. 1 zákona o prokuratúre.
33. **Ako vyplýva z § 5 ods. 2 písm. d) zákona o FPU, za člena Rady možno vymenovať fyzickú osobu, ktorá má najmenej päťročnú odbornú prax v oblasti umenia, kultúry alebo kreatívneho priemyslu. Za závažný nedostatok tak možno považovať, že pán Grutka zjavne nespĺňa podmienku päťročnej odbornej praxe v kultúre, umení, alebo kreatívnom priemysle ako zákonnú podmienku pre členstvo v rade FPU. Preto ministerka pri jeho vymenovaní porušila § 5 ods. 1 písm. d) zákona o FPU.**
34. **Preto v nadväznosti na skutočnosti a argumenty uvádzané v tomto podnete navrhujeme, aby si konajúci prokurátor vyžiadal od Ministerstva kultúry SR spis týkajúci sa vymenovania pána Grutku za člena rady Fondu a preskúmal zákonnosť rozhodnutia ministerky o vymenovaní pána Grutku za člena rady Fondu.**

35. **Zároveň navrhujeme, že ak prokurátor po preštudovaní administratívneho spisu a rozhodnutia o vymenovaní pána Grutku za člena rady Fondu dospeje k záveru, že toto rozhodnutie bolo prijaté v rozpore so Zákonom o FPU, tak aby voči tomuto rozhodnutiu podal protest.**
36. Zároveň si Vás dovoľujeme požiadať o vyrozumenie o spôsobe vybavenia tohto podnetu v súlade s § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre, a to e-mailom na adresu: **xx** a poštou na adresu Podávateľa uvedenú v záhlaví tohto podnetu.

S úctou

Michal Lipták

Prílohy

1. Snímka obrazovky zachytávajúca internetovú stránku Fondu (<https://www.fpu.sk/sk/rada/>)
2. Zápisnice z 10., 12. a 14. a 18. rokovania rady Fondu v dňoch 28.08.2024, 11.09.2024, 23.10.2024 a 18.12.2024
3. Úplný výpis z obchodného registra spoločnosti Správcovská energetická spoločnosť s.r.o.
4. Článok uverejnený na portáli aktuality.sk dňa 11.09.2024 s názvom: *Lukáš Machala zobrať na ministerstvo aj svojich známych. Jeden sa stal šéfom sekcie, ďalší organizuje deň Martine Šimkovičovej.*